

Šetření úvěrových podmínek bank

II/2025

Úvod

Šetření úvěrových podmínek zachycuje názory bank na změnu nabídky a poptávky u úvěrů nefinančním podnikům a domácnostem. Tato publikace shrnuje výsledky aktuálního kola šetření, tj. pohled bank na vývoj úvěrových podmínek v průběhu prvního čtvrtletí 2025 a jejich očekávání v uvedených oblastech pro druhé čtvrtletí 2025. Šetření proběhlo v období od 3. do 15. března 2025 a zúčastnilo se ho 19 bank, které mají rozhodující podíl na bankovním úvěrovém trhu.¹ Šetření ČNB o vývoji úvěrových podmínek bank je realizováno týmem složeným ze zástupců sekce měnové a sekce finanční stability.

¹ Šetření zahrnovalo 22 otázek, které se týkaly úvěrových standardů bank, podmínek spojených se schvalováním úvěrů a bankami vnímané poptávky po úvěrech včetně příslušných faktorů. Odpovědi na otázky jsou na agregované úrovni v textu a grafech vyjádřeny ve formě čistého procentního podílu. Ten je vypočten jako rozdíl mezi procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvedly zpřísnění standardů/podmínek (či pozorovaly růst poptávky) a procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvolnily standardy/podmínky (či zaznamenaly pokles poptávky). Kladná/záporná hodnota čistého procentního podílu indikuje souhrnné zpřísnění/uvolnění standardů, resp. podmínek či celkový růst/pokles poptávky po úvěrech. Data v excelovských souborech včetně dotazníku, slovníčku pojmů a metodických poznámek jsou dostupná na webových stránkách ČNB: <https://www.cnb.cz/cs/statistika/setreni-uverovych-podminek-bank/>

I. SHRnutí

Výsledky aktuálního šetření úvěrových podmínek bank ukazují, že úvěrové standardy se u úvěrů nefinančním podnikům v prvním čtvrtletí 2025 v souhrnu nadále neměnily. Poptávka podniků po úvěrech se u části bankovního trhu zvýšila. Podniky jsou však dle bank opatrné v investování zejména v důsledku zvýšených globálních nejistot. Snižující se úroveň domácích úrokových sazeb přispěla ke zvýšení poptávky po úvěrech u menší části bankovního trhu. U úvěrů domácnostem na bydlení se úvěrové standardy bank rovněž významněji nezměnily, u úvěrů na spotřebu se uvolnily. Poptávka po úvěrech na bydlení a spotřebu dále vzrostla, a to ve větším rozsahu než banky očekávaly v předchozím kole šetření. Zvýšení poptávky po úvěrech na bydlení bylo ovlivněno zejména očekáváním pokračujícího růstu cen rezidenčních nemovitostí a mírným snížením úrokových sazeb z hypoték. Růst poptávky po úvěrech na spotřebu odrážel vyšší spotřební výdaje a mírně zlepšený sentiment domácností. Ve druhém čtvrtletí 2025 banky očekávají pokračující růst poptávky po úvěrech ve všech uvedených segmentech úvěrového trhu. Významnější změny úvěrových standardů banky ve druhém čtvrtletí nepředpokládají u úvěrů na bydlení, zatímco u podnikových úvěrů očekávají uvolnění standardů. Jen menší část bankovního trhu očekává zvýšení míry úvěrových ztrát v následujícím období u úvěrů podnikům.

II. VÝVOJ ÚVĚROVÝCH STANDARDŮ A POPTÁVKY PO ÚVĚRECH

II.1 NEFINANČNÍ PODNIKY

Úvěrové standardy představující vnitřní kritéria nastavení úvěrové politiky bank zůstaly v prvním čtvrtletí 2025 u úvěrů nefinančním podnikům v souhrnu beze změny. Tento trend byl patrný jak u velkých, tak menších podniků a napříč všemi splatnostmi úvěrů. Z hlediska faktorů ovlivňujících nastavení úvěrových standardů se však zvýšilo vnímání rizik spojených s vývojem určitých odvětví (16 % čistého tržního podílu). Jedná se o automobilový průmysl, kde jsou výrobci dodávající součásti pro výrobu elektromobilů konfrontováni s výrazným poklesem objednávek, dále o výrobu a prodej stavebních hmot vyznačující se celkovým poklesem trhu a o financování komerčních nemovitostí. Přestože celkově nedošlo k plošnému zpřísnění úvěrových standardů, některé banky věnují těmto segmentům zvýšenou pozornost, což může zahrnovat i zpřísnění jejich úvěrové politiky. Na druhou stranu ve směru uvolnění standardů bank působilo pokračující zvyšování konkurenčního tlaku na bankovním trhu zejména při financování malých a středních podniků (10 % čistého tržního podílu). Ve druhém čtvrtletí 2025 trh poprvé od poloviny roku 2021 očekává uvolnění úvěrových standardů, a to u všech typů podnikových úvěrů (25 % čistého tržního podílu).

Podmínky při sjednávání podnikových úvěrů se v souhrnu rovněž neměnily. V jejich struktuře nicméně pokračovalo snižování průměrných úrokových marží a uvolnění podmínek pro splatnost úvěrů (12 %, resp. 28 % čistého tržního podílu). Naopak banky zpřísnily podmínky týkající se zejména velikosti úvěrů (18 % čistého tržního podílu). Menší část bankovního trhu zvýšila požadavky na LTV u výrobně-skladovacích typů nemovitostí v segmentu malých a středních podniků.

Poptávka podniků po úvěrech v prvním čtvrtletí letošního roku v souladu s očekáváním bank vzrostla, a to u 38 % bankovního trhu. Zvýšený zájem zaznamenaly jak malé, tak velké podniky, a to napříč všemi typy úvěrů podle splatnosti. K růstu poptávky přispívala zejména zvýšená potřeba financování fixních investic, provozního kapitálu a fúzí/akvizic podniků včetně jejich restrukturalizací (20 %, resp. 16 % a 28 % čistého tržního podílu). U této části bankovního trhu rostla poptávka zejména po financování nemovitostí a obnovení technologií v souvislosti s úsporami energií. K vyšší poptávce po úvěrech přispěl i pokles úrokových sazeb (15 % čistého tržního podílu). Přesto zůstávají podniky podle bank v investování opatrné zejména v důsledku přetrvávající zvýšené nejistoty. Stav zakázek je spíše podprůměrný, v některých odvětvích, jako je automobilový průmysl, stavebnictví či výroba stavebních materiálů, dokonce výrazně pod úrovní minulých období. Exportně orientované podniky čelí snížené poptávce ze zahraničí, zejména z Německa, ale i z dalších zemí EU. Dalším zdrojem nejistoty je zavedení cel ze strany USA a jejich dopad na české podniky. Ve směru nižší poptávky po úvěrech působilo i využití alternativního financování některých velkých podniků v podobě emise dluhopisů (16 % čistého tržního podílu). Pro druhé čtvrtletí 2025 banky v průběhu březnového šetření očekávaly pokračující růst poptávky po úvěrech, a to v rozsahu 58 % čistého tržního podílu.

II.2 DOMÁCNOSTI

U úvěrů domácnostem na bydlení zůstaly úvěrové standardy bank třetí čtvrtletí v řadě bez významnějších změn, nezměnily se ani úvěrové podmínky. Dominantní část bankovního trhu nepředpokládá změnu úvěrových standardů ani ve druhém čtvrtletí 2025. Poptávka domácností po úvěrech na bydlení dále vzrostla (32 % čistého tržního podílu). Oproti očekávání bank z předchozího kola šetření se poptávka po úvěrech na bydlení zvýšila výrazněji, což potvrzuje pokračující růst hypotečního trhu. Ke zvýšení poptávky přispívalo především očekávání dalšího růstu cen rezidenčních nemovitostí a mírné snížení úrokových sazeb z hypoték (28 %, resp. 22 % čistého podílu bankovního trhu). Ve druhém čtvrtletí 2025 poptávka po úvěrech na bydlení dle šetření dále poroste (v rozsahu 31 % čistého podílu bankovního trhu).

U úvěrů na spotřebu se úvěrové standardy v prvním čtvrtletí uvolnily (17 % čistého tržního podílu). V tom se odrážela zvýšená konkurence bankovního trhu a lepší úvěruschopnost klientů. Ve druhém čtvrtletí 2025 je naopak u relativně malé části bankovního trhu očekáváno zpřísnění standardů (7 % čistého tržního podílu). Poptávka po úvěrech na spotřebu v prvním čtvrtletí dále vzrostla v rozsahu 42 % čistého tržního podílu. V uvedeném vývoji se projevovalo zejména zvýšené financování spotřebních výdajů a mírné zlepšení spotřebitelské důvěry (17 % čistého tržního podílu). 41 % bankovního trhu očekává růst poptávky domácností po úvěrech na spotřebu i ve druhém čtvrtletí letošního roku.

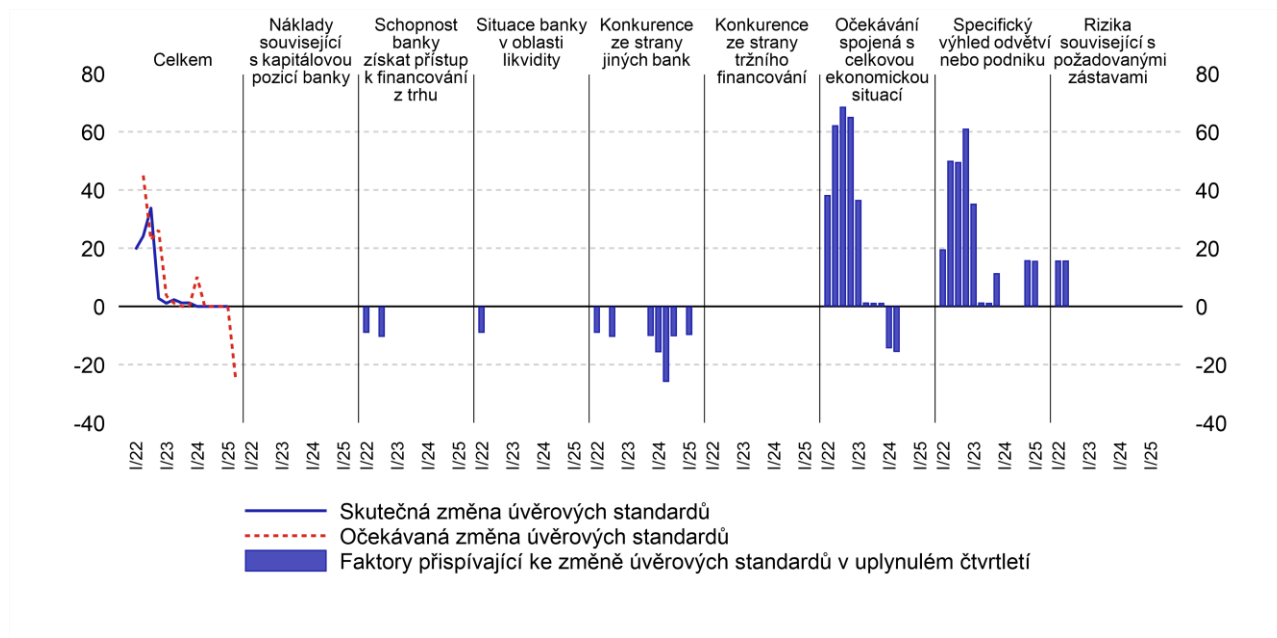
V segmentu úvěrů živnostníkům se nastavení úvěrových standardů nezměnilo a poptávka po úvěrech dále vzrostla (27 % čistého tržního podílu). Pro druhé čtvrtletí 2025 banky očekávají mírné uvolnění standardů a pokračující zvýšení poptávky po úvěrech (44 % bankovního trhu).

Dodatečné otázky týkající se očekávaných úvěrových ztrát naznačují, že menší část bankovního trhu očekává v souhrnu zvýšení míry úvěrových ztrát v následujícím období u úvěrů podnikům, zatímco u úvěrů domácnostem na bydlení a spotřebu předpokládá její pokles.

III. GRAFICKÉ VYJÁDŘENÍ PODMÍNEK NABÍDKY A POPTÁVKY V SEGMENTECH

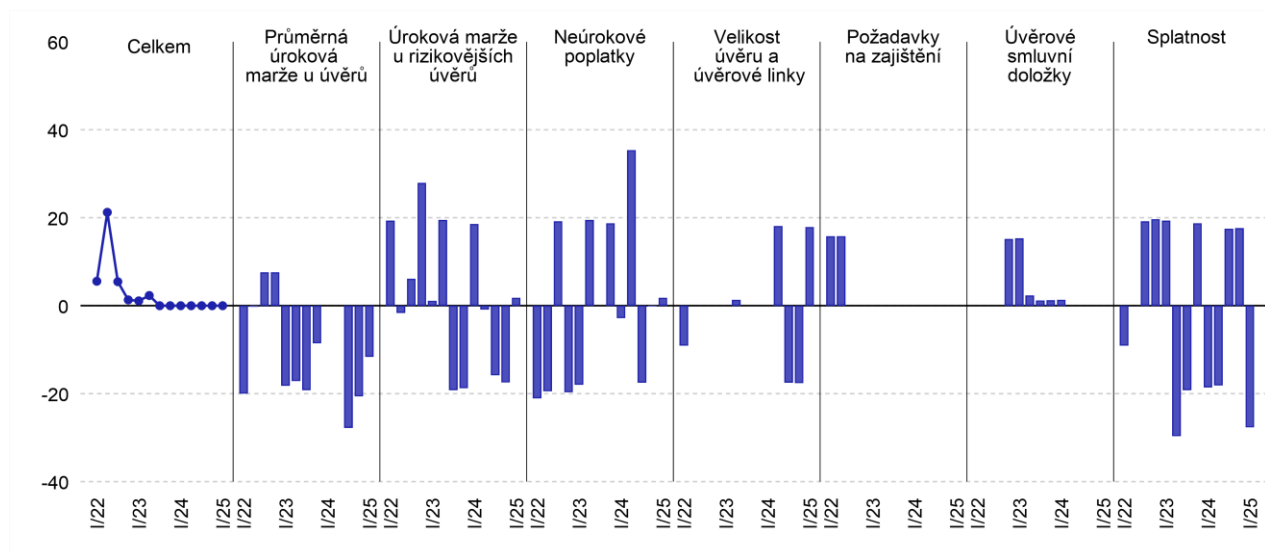
Graf 1 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů nefinančním podnikům (otázky 1, 2 a 6)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

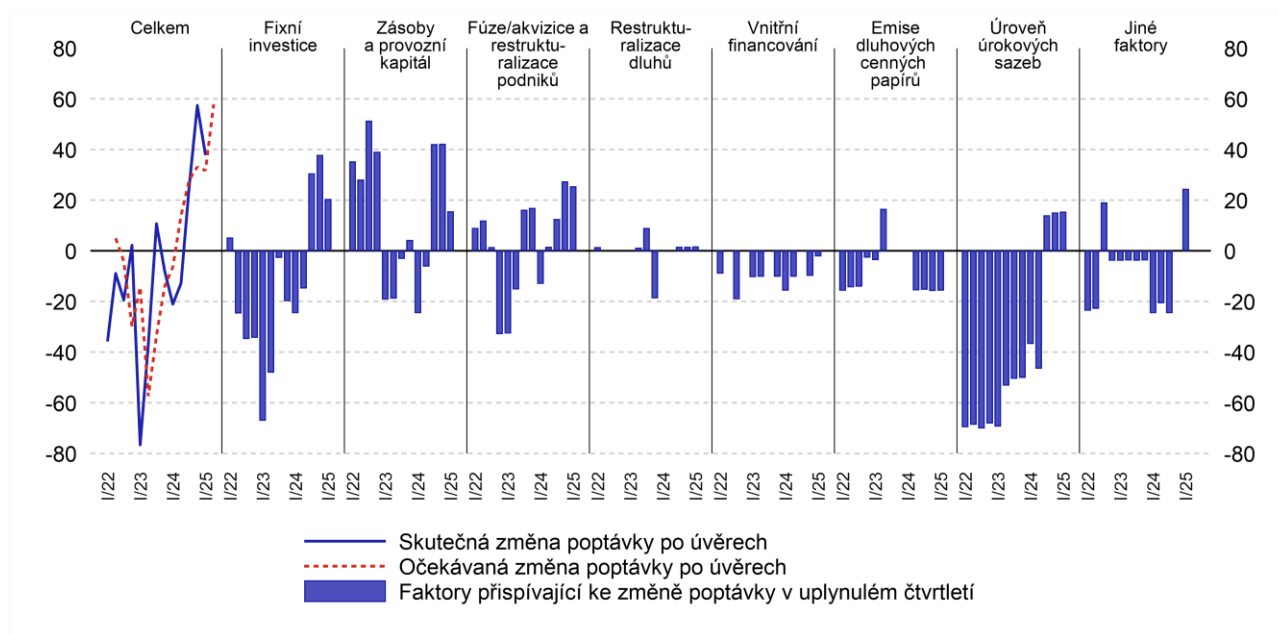
Graf 2 Změny podmínek při schvalování úvěrů nefinančním podnikům (otázka 3)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

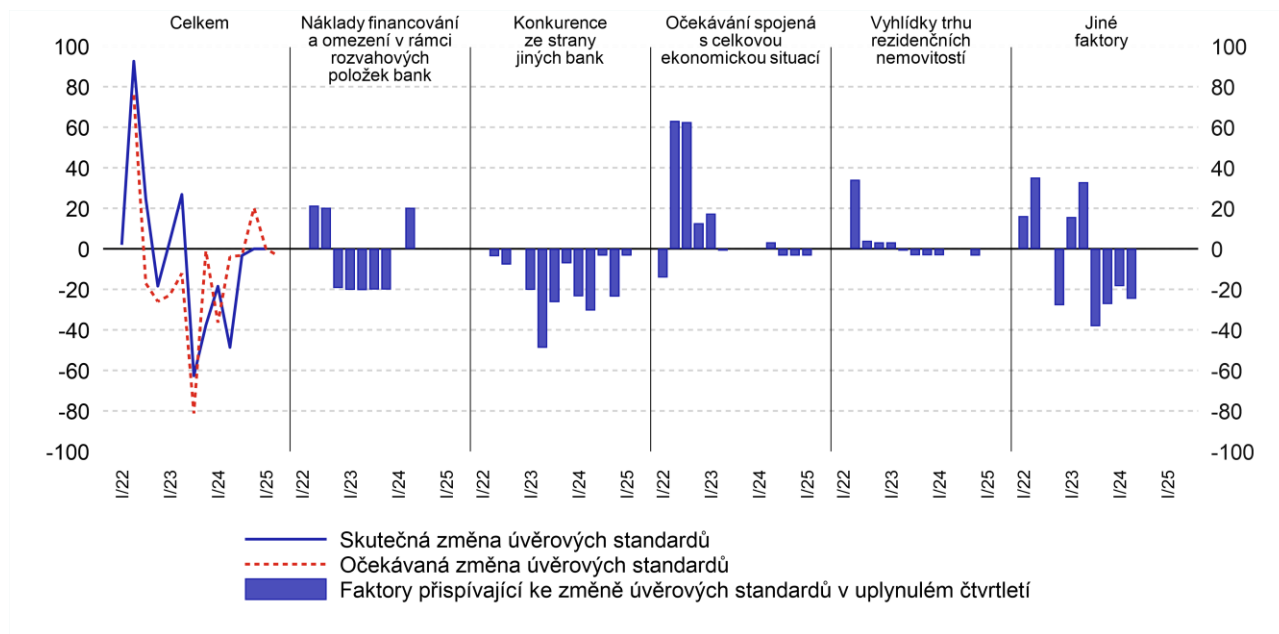

Graf 3 Změny poptávky nefinančních podniků po úvěrech (otázky 4, 5 a 7)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

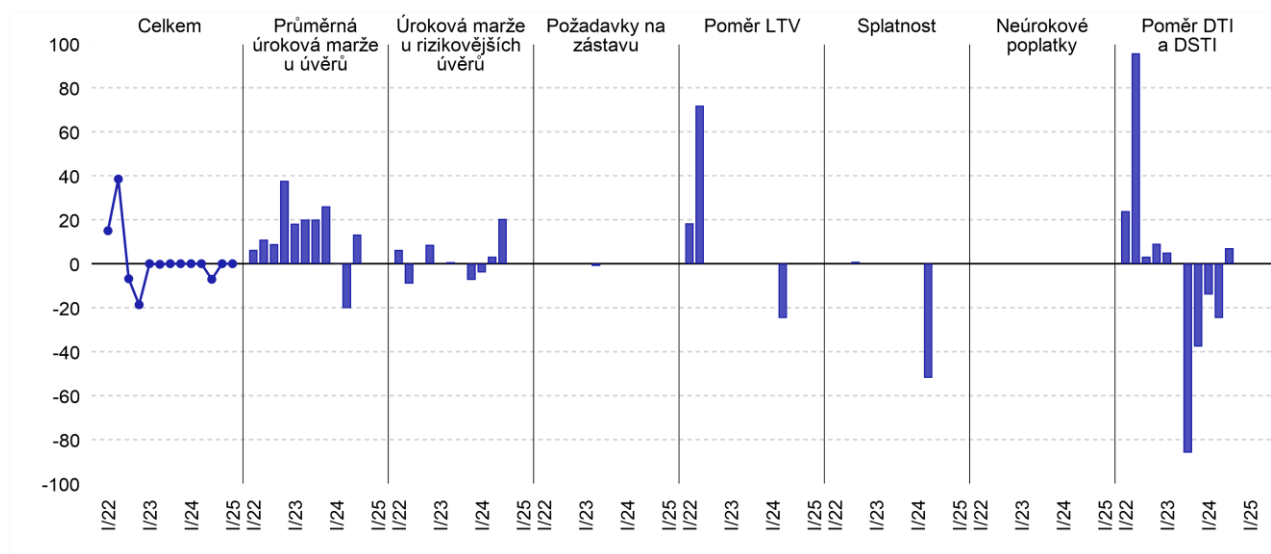
Graf 4 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na bydlení (otázky 8, 9 a 16)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

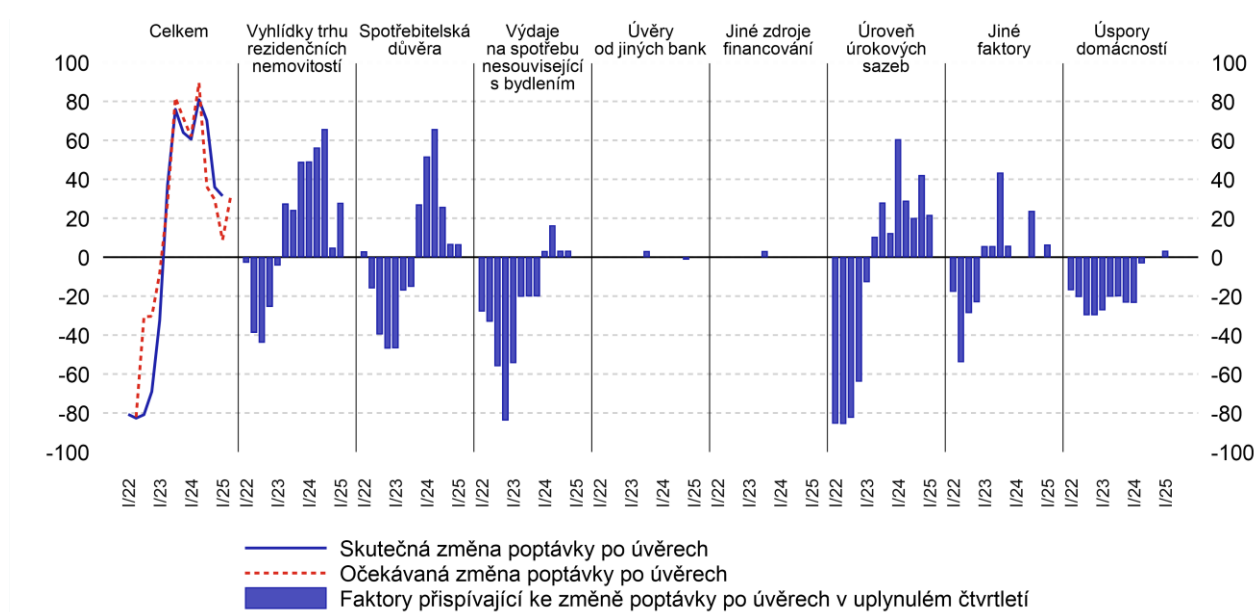

Graf 5 Změny podmínek při schvalování úvěrů na bydlení (otázka 10)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

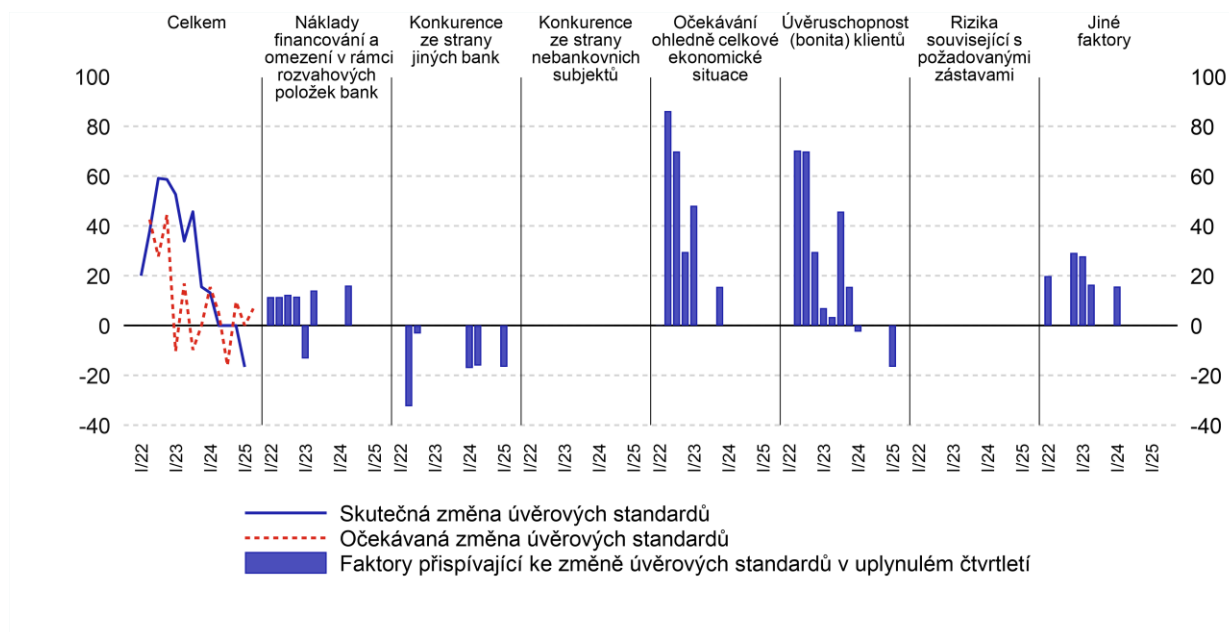
Graf 6 Změny poptávky domácností po úvěrech na bydlení (otázky 13, 14 a 17)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

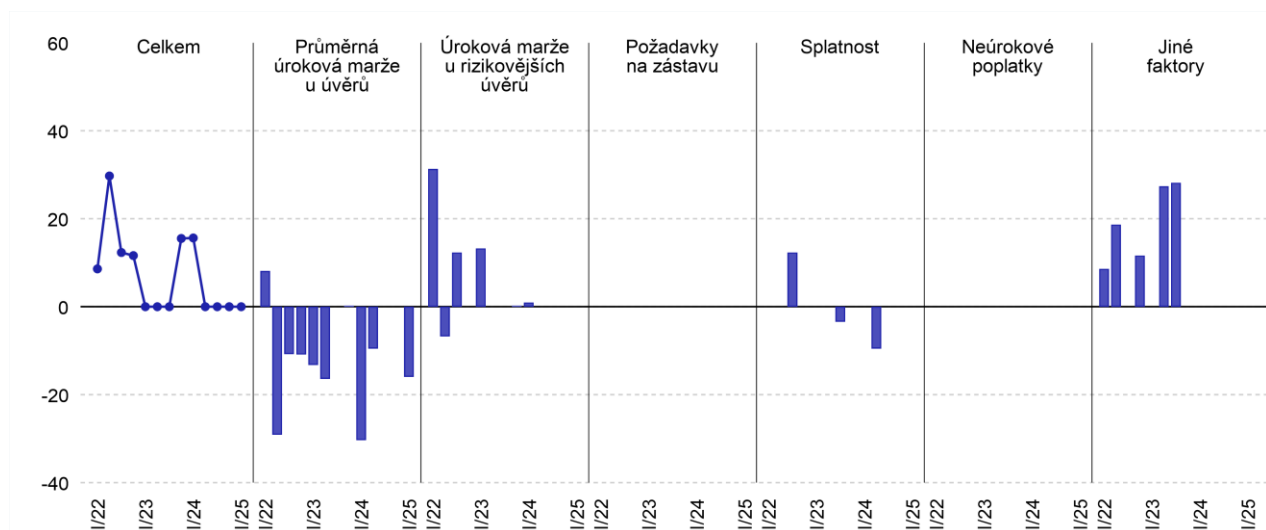

Graf 7 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na spotřebu (otázky 8, 11 a 16)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

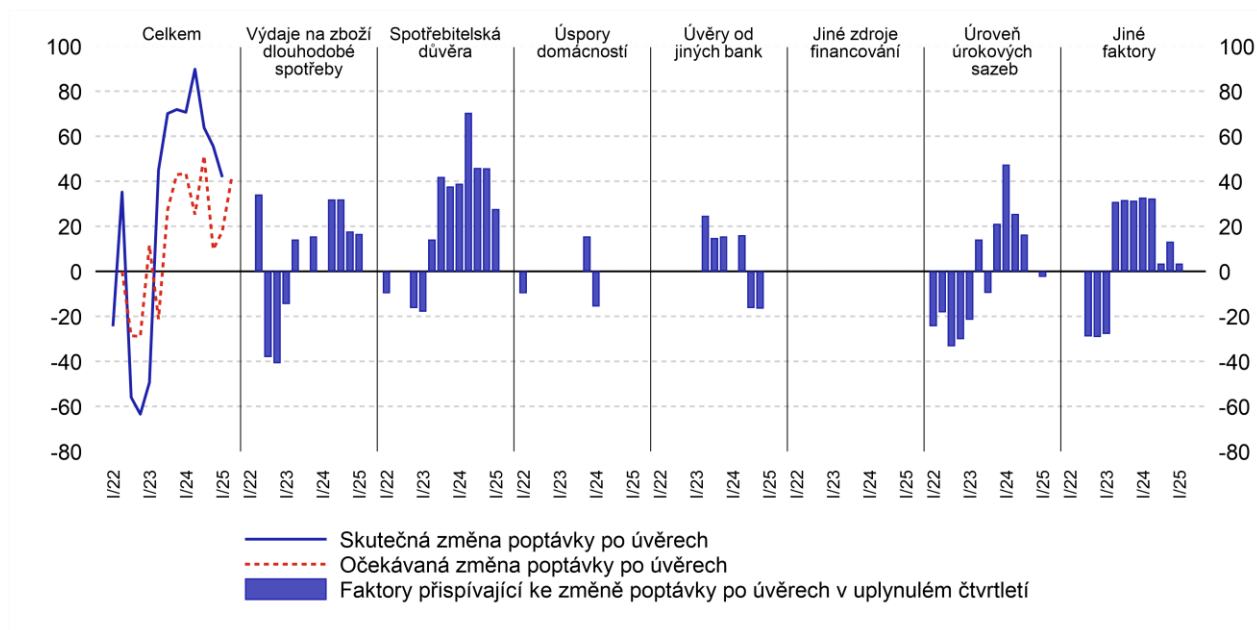
Graf 8 Změny podmínek při schvalování úvěrů na spotřebu (otázka 12)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 9 Změny poptávky domácností po úvěrech na spotřebu (otázky 13, 15 a 17)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

Vydává:
ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

Kontakt:
ODBOR KOMUNIKACE SEKCE KANCELÁŘ
Tel.: 224 411 111
www.cnb.cz